

- KUKOVICS S. 1972. Kedvezőtlen természeti adottságú mezőgazdasági területeink. – Akad. Kiadó, Bp., 124 p.
- LÁNG I. (szerk.) 1982. Környezeti kár, gazdasági veszteség. A Balaton régió vizsgálata alapján. – MTA Veszprémi Akadémiai Bizottsága Monográfiái VIII. 1. Veszprém, pp. 26–89.
- MEZŐSI G. 1991. A mikroszámítógépes módszerek használata a természetföldrajzban. – Egyet. jegyzet JATE, Szeged. 179 p.
- PARKER, S. H.–COCKLIN, C. 1993. The use of geographical information systems for cumulative environmental effects assessment. – Computers, Environmental and Urban Systems, 17. 5. pp. 393–407.
- ROTH, D. 1994. Zum Konflikt zwischen Landwirtschaft und Naturschutz sowie Lösungen für seine Überwindung. – Natur und Landschaft, 69. pp. 407–411.
- STEFANOVITS P. 1993. Bevezető. – In: FEKETE J. (szerk.): Természetvédelem és a mezőgazdasági termelés összhangja. – Magyar Agrártudományi Egyesület Környezetvédelmi Szakosztályának ankétja. Gödöllő, 5 p.
- THIÉBAUT, L. 1993. French landscape and European agricultura policies. – The Science of the Total Environment, 129. pp. 95–106.

MODELLING OF AGRICULTURAL LAND USE IMPACT ON AREAS OF NATURAL PROTECTION BASED ON GIS METHODS

by *V. Gronas* and *Cs. Fogarassy*

S u m m a r y

The article reports on the work in the course of which the type and location of protected natural values on the Tihany peninsula were detected and delineated with GIS tools. As a result, the types of habitats most threatened by arable farming were identified. The arable plots concerned were localised through the overlapping of a 3D terrain model, a map of local catchment area borders and a map of hypothetical flow directions of groundwaters. As an outcome of this procedure the intensity of agricultural activity could be planned based on relief and land use categories.

The methodology and database developed can be extended to areas with similar features. Such basic data can help nature conservation managers in the decision making procedure to determine the intensity and type of farming to be maintained in a given area.

Translated by the authors

Városföldrajzi konferencia a Földrajztudományi Kutatóintézetben

A „Tudomány Napja 2000” rendezvénysorozatának keretében – s egyben a Magyar Millennium jegyében – kutatóintézetünk 2000. nov. 8-án intézeti tudományos napot tartott. A szakmai program kiemelkedő eseménye volt az intézet Társadalomföldrajzi Osztályának szervezésében lebonyolított tudományos ülés, amelyre számos meghívott vendég jelenlétében az intézet tanácstermében került sor.

A „Városi életterek átalakulása” címet viselő konferencián hat szakmai előadás hangzott el. Elsőként a tanácskozást megnyitó BERÉNYI István, a földrajztudomány doktora, tudományos tanácsadó tartotta meg szociálgeográfiai jellegű elméleti előadását, és a „városi élettér” mint szociálgeográfiai

fogalom különféle értelmezését mutatta be külföldi iskolák meghatározó szociológusaitól–szociálgeográfusaitól vett definíciók és ismérvek felsorolásával, ill. összehasonlításával.

Második előadóként a Természetföldrajzi Osztály Geomorfológiai Munkacsoportjának tudományos főmunkatársa, JUHÁSZ Ágoston kandidátus beszélt egy alföldi kisváros (Kiskőrös) életterének néhány természetföldrajzi vonatkozásáról, bemutatva mindazokat a természeti tényezőket (talajadottságok, meteorológiai–klimatológiai jellemzők, vízföldrajzi viszonyok), amelyek igen kedvező feltételeket teremtenek az Alföldi borvidék egyik értékes tájegységét alkotó kiskőrösi régióban a szőlőtermesztéshez, a borászathoz s ezáltal a tájegység idegenforgalmi vonzerejének növekedéséhez.

KOVÁCS Zoltán kandidátus, tudományos főmunkatárs a nagyvárosi lakófunkció változásának évtizedes tendenciáit vázolta előadásában, amely a magyarországi lakáspiac szerkezeti összetételéről és átalakulásának főbb jellegzetességeiről is átfogó képet nyújtott a hallgatóságnak. Különösen érdekes volt azoknak a markáns szerkezeti és területi változásoknak a bemutatása, amelyek az elmúlt fél évszázadban a főváros, Budapest lakáspiacát gyökeresen átfarmálták.

Negyedikként e sorok írója tartott előadást „A személyközlekedési térhasználat átalakulása Budapest példáján” címmel, amelyben a közlekedést mint a városi térhasználat legdinamikusabb elemét, s egyben a városi életter legmozgalmasabb alterét mutatta be. Kiemelte a városi tértípusok közötti funkcióváltás jelentőségét (pl. számos lebontott ház helyén autóparkoló létesült, azaz lakótérből közlekedési tér lett), továbbá azt, hogy új utazási célterületek (pl. bevásároló központok) jelentek meg Budapest külső területein, amelyek a tömegközlekedési és egyéni közlekedési szokások komoly területi átrendeződését eredményezték a magyar főváros személyforgalmában.

MICHALKÓ Gábor kandidátus, tudományos főmunkatárs a fővárosi kerületi önkormányzatok eltérő mértékű turizmusfejlesztési aktivitását vizsgálta nemrég befejeződött kutatási témája keretében, s előadásában ennek eredményeiről számolt be a hallgatóságnak. Számos színes diával illusztrált felszólalásában rámutatott a Budapest idegenforgalmi vonzerejét csökkentő jelenségekre (pl. tiltott szerencsejátékok a Halászbástya kilátóteraszán; elhanyagolt, kopott idegenforgalmi információs táblák, esztétikailag kifogásolható üzlet- és vendéglátóhely portálok stb.), és arra, hogy messze vagyunk még attól, hogy a főváros minden tekintetben európai színvonalú idegenforgalmi szolgáltatásokkal és városképpel várja a külföldi vendégeket.

Utolsó előadóként SÁGI Zsolt tudományos főmunkatárs számolt be a budapesti agglomerációban végzett kutatásai eredményeiről. Vizsgálatai során a fővárost körülölelő, dinamikus fejlődő övezet területi–gazdasági kapcsolatainak alakulásával és telephely-struktúráinak sajátosságaival foglalkozott, megállapítva, hogy még a korszerűnek tekinthető, tisztán magyar tulajdonú vállalkozások, cégek között is alig akad olyan, amely – természetesen nyugat-európai mércével mérve – megfelelné az Európai Unió követelményeinek. További gond, hogy igen kevés magyar cég van, amelyik az agglomerációban megtelepedett multinacionális cégek beszállítója lenne, ami kedvezőtlen hatással van e kis magyar vállalkozások fejlődésére és profitteremtési képességére.

A számos új gondolatot felvonultató, élénk szakmai eszmecsere kibontakozását eredményező tanácskozás ugyancsak BERÉNYI István zárszavával ért véget. A résztvevők megegyező véleményen voltak abban, hogy a téma – és azon belül az egyes altémák – további művelésére az elkövetkező esztendőkből is nagy szükség van, hiszen a fővárosban és annak környékén lejátszódó gazdasági–társadalmi változások üteme még tíz évvel a rendszerváltozás után is alig vesztett dinamizmusából, ami a nagyvárosi és városkörnyéki térhasználat átalakulási folyamataiban is megmutatkozik.

A tudományos ülés anyagát a Földrajzi Értesítő – önálló tanulmányosorozat formájában – a közeljövőben meg fogja jelentetni.

TINER TIBOR